

van diabetes type 1 is of dat door griep het auto-immuunproces versneld wordt. Eerder werden ook het rodehondverwekkende rubellavirus en het enterovirus coxsackie B genoemd als mogelijke omgevingsfactoren die bij kinderen met een genetische predispositie een rol kunnen spelen in het ontstaan van diabetes type 1.

'Restless legs'-syndroom: genetische oorzaak

Twee onafhankelijke studies tonen voor het eerst genvarianten aan die geassocieerd zijn met het 'restless legs'-syndroom (RLS). De onderzoeken zijn gepubliceerd in het *New England Journal of Medicine* (NEJM, 2007; 357:639-47) en *Nature Genetics* (2007;39:1000-6).

Mensen met restless legs hebben in rust een onbedwingbare neiging hun benen met grote regelmaat kortstondig te bewegen. Dit leidt vaak tot een verstoorde nachtrust met als gevolg vermoeidheid en slecht functioneren overdag. Vaak worden restless legs door medici gezien als een vage onbehandelbare klacht. Toch groeit het idee dat het hier wel degelijk om een medisch probleem gaat. Voor het eerst wordt nu een verband gelegd tussen predispositie en RLS.

Voor de studie in het NEJM werden de genen gescand van 306 IJslanders met RLS en meer dan 15.600 mensen in IJsland zonder RLS. Daaruit kwam naar voren dat een bepaalde variatie in het BTBD9-gen op chromosoom 6p21.2 geassocieerd is met RLS en andere beenbewegingen in de slaap. De onderzoekers bevestigden hun vinding in een follow-upstudie in IJsland en de Verenigde Staten. Onbekend is wat het BTBD9-gen doet, maar het onderzoek geeft aan dat als de bepaalde variant van het BTBD9 geëlimineerd zou worden, de helft van de IJslandse en Amerikaanse RLS-gevallen niet zou bestaan.

Ook in de studie in *Nature Genetics* komt men uit bij het BTBD9-gen. Daarnaast werden nog twee andere genvarianten gevonden, een in het MEIS1-gen en een in een stuk DNA dat zowel voorkomt in het MAP2K5-gen als in het LBXCOR1-gen. Voor dit onderzoek werden de genen van 4300 Duitsers en Canadezen gescreend, van hen hadden er 1500 RLS. Volgens de onderzoekers is het

niet uitgesloten dat meer genen bij RLS betrokken zijn.

In een redactioneel commentaar (NEJM, 2007;357:703-4) zegt John Winkelman van de Harvard Medical School dat de genetische bevindingen patiënten met RLS hoop geeft dat hun ziekte pathofysiologisch beter begrepen zal worden en dat meer kennis van de ziekte mogelijkheden kan bieden voor de ontwikkeling van effectieve en langwerkende medicijnen.

Uitleg over euthanasie via Poolse soapserie

De Nederlands-Poolse acteur Redbad Klynstra speelt als dokter Ruud van der Graaf (foto) in de populaire Poolse ziekenhuisserie *Na dobre I na zle* ('In voor- en tegenspoed') om op die manier thema's als euthanasie aan de orde te kunnen stellen.

Het initiatief van de Nederlandse ambassade in Polen, gesteund door het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag, heeft als doel het imago van Nederland in Polen te verbeteren omdat daar soms ongenueanceerd bericht wordt over Nederlandse vrijheden als euthanasie en homohuwelijk. Zo zouden Poolse dagbladen berichten dat bejaarden Nederland ontvluchten omdat hun familie hen wil euthanaseren.

Dokter Ruud promoot euthanasie niet, benadrukt Klynstra, die zelf invloed heeft op het scenario. 'Het gaat erom de dilemma's te laten zien die Nederlandse artsen ervaren: natuurlijk ben je deel van een tolerant systeem en daardoor niet strafbaar, maar je bent nog altijd een persoon die het moet uitvoeren.' (BN/De Stem, 10 augustus 2007). 'Wat mensen van euthanasie vinden is hun zaak. Dat willen we helemaal niet beïnvloeden. Maar hoe dat oordeel ontstaat en op welke kennis het is gebaseerd, daar is nog wel een en ander aan recht te breien en dat proberen we', zegt Krzysztof Weyher van de Nederlandse ambassade in War-

schau. Volgens Tweede Kamerlid Kees van der Staaij (SGP) is het erg vreemd dat de ambassade een soapserie aangrijpt om het imago van Nederland in Polen op te poetsen, maar past de kwestie in het algemene beeld dat de Nederlandse regering het als haar taak ziet zich in het buitenland sterk te maken voor liberale opvattingen over thema's als euthanasie en homohuwelijk (Nederlands Dagblad, 11 augustus 2007).

F.Kievits
M.T.Adriaanse

BINNENLANDS NIEUWS

Moet heel Nederland leren reanimeren?

De Nederlandse Hartstichting wil dat Nederland massaal leert reanimeren en begint daartoe vanaf eind september een landelijke campagne als vervolg op de actie 'zes minuten' (www.zesminuten.nl). Momenteel worden wekelijks 300 Nederlanders buiten het ziekenhuis getroffen door een hartstilstand en overleeft slechts 5-10% van de slachtoffers. Wanneer de instructies van de Nederlandse Hartstichting worden overgenomen, zouden de overlevingskansen naar 50-70% stijgen. Eerder bleek dat onwetendheid over reanimeren niet alleen speelt onder burgers; ook professionals kampen ermee. *Medisch Contact* (2007;9:391-3) berichtte over onderzoek aan het Universitair Medisch Centrum St Radboud in Nijmegen waaruit blijkt dat veel artsen in opleiding zeggen onvoldoende kennis te hebben van mond-op-mondbeademing en hartmassage.

Ook de nieuwe campagne is erop gericht dat de eerste 6 minuten bij reanimatie van cruciaal belang zijn. 'Die kunnen het verschil betekenen tussen leven en dood', aldus woordvoester Chantal Lamens van de Nederlandse Hartstichting in *Trouw* (13 augustus 2007). Toch is er ook kritiek. Verpleegkundige Hugo van der Wedden stelde eerder in *de Volkskrant* (5 april 2007) dat jonge vrouwen onnodig bang worden gemaakt door een commercial uit te zenden waarin een jonge vrouw wordt getroffen door een hartstilstand. Unrealistisch, vol-